

JANE DIEULAFOY

Ο ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΣΑΧΟΥ

Ἀνατροφή τοῦ Σάχου Ναρεδδίν. — Τὸ ἐν Τεχεράνῃ Ἀνάκτορον. — Τὸ χαρέμιον καὶ αἱ γυναῖκες τοῦ Σάχου τῆς Περσίας. — Ἡ εὐνοούμενη Ἀνιζέχ Ντοβλέτ. — Πῶς φαντάζονται οἱ Πέρσαι τὸν Παράδεισον. — Πῶς διέρχεται τὴν ἡμέραν αὐτοῦ ὁ Σάχης. — Πρωτότυπα βασιλικά γεύματα. — Ἡ τῶν γυναικῶν περιέργεια καὶ ἐν Περσίᾳ. — Ποῦ δέχεται ὁ Σάχης τοὺς ὑπουργοὺς του. — Οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. — Ὁ χαϊδευμένος τοῦ Σάχου Μικρὸς Πυργίτης. — Τίνι τρόπῳ ἀποκοιμίζουσι τὸν Σάχην. — Πῶς ἐξηγοῦνται τὰ συχνὰ αὐτοῦ εἰς Εὐρώπην ταξείδια. — Κρίσεις αὐτοῦ περὶ τῶν διαφόρων ἡγεμόνων τῆς Δύσεως. — Λεπτὸς τοὺς τρόπους καὶ συμπαθὲς τοῖς πάσχουσιν.

Υἱὸς τοῦ σάχου Μωχμέτ, ὁ Ναρεδδίν ἐγεννήθη τῷ 1830. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἡ Περσία διετέλει ἀπομονωμένη τῶν λοιπῶν μεγάλων ἐθνῶν· οὐδὲ τὸ δυσπρόσιτον τῆς χώρας, οὐδ' ἡ πρὸς ἀπέραντον καὶ βορβορώδη κόμην ὁμοιόζουσα πρωτεύουσα αὐτῆς προσέεικυον τοὺς ξένους, οἵτινες δύο ὄφειλον, κατὰ τὴν ἐκεῖ διαμονὴν τῶν, νάντιμετωπίσωσιν ἐπικινδύνους ἐχθρούς: τὴν μισαλλοδοξίαν καὶ τοῦ νοσώδους κλίματος τὰς ιδιοτροπίας. Μακρὴν τῆς Εὐρώπης ζῶντες, εἰς οὐδεμίαν ἤρχοντο πνευματικὴν ἢ ὕλικὴν κοινωνίαν μετὰ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, οὐδ' ἐπεθύμουν νὰ συνάψωσι μετὰ τῶν ἀπίστων σχέσεις ἀθεμίτους.

Ἡ Ναρεδδίν ἔλαβεν ἀρίστην ἀνατολικὴν ἀνατροφὴν ὑπο μολιά¹ τινος καὶ τῆς μητρός του, γυναικὸς χαρκτηῆρος ἀνδρικοῦ. Ἐδιδάχθη νὰ ὁμιλῇ, νὰ ἀναγινώσῃ καὶ νὰ γράφῃ καλῶς τὴν περσικὴν, τὴν ἀραβικὴν καὶ τὴν τουρκικὴν· μετέφρασε τὸ Κοράνιον καὶ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἐπικοῦ ποιήματος τοῦ Φιρδούζη² ἐγνώρισε τὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχαιοτάτων προκατόχων τοῦ θρόνου του. Κατέστη ἐπιδέξιος σκοπευτῆς, ἵππεὺς ἀπαρχμίλλος, μὴ πτοούμενος οὐδὲ πρὸ τῶν ἀποτόμων ἀναβάσεων οὐδὲ πρὸ τῆς ἐπιπόνου τοῦ αἰγάρου θήρας.

Δεκαεξαετῇ μόλις γενόμενον ἐνύμφευσεν αὐτὸν ὁ πατὴρ μετ' ἡγεμονίδος πολὺ μεγαλύτεραν αὐτοῦ ἡλικίαν ἐχούσης, ἀντισταθμίζων οὕτω διὰ τῆς πείρας τῆς γυναικὸς τὴν μεγάλην τοῦ συζύγου νεότητα καὶ τῷ ἀνέθεσε τὴν διοίκησιν τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν· ἀνήκουσαν πάντοτε εἰς τοὺς πρωτοτόκους βασιλοπαιδὰς τοῦ Περσικοῦ Κράτους.

¹ Καλεῖται οὕτω ὁ ἱερεὺς, ὁ διδάσκαλος, ὁ διαβαμένος παρὰ τοῖς Μωαμεθανοῖς.

² Πέρσης ποιητῆς ἀκμάσας κατὰ τὸ ἔτος 1000 Μ. Χ. Ἐγγραφε, καταγινόμενος ἐπὶ 35 ὁλόκληρα ἔτη, μέγα ἐπικὸν ποίημα ἐκ 56,000 διστίχων, τὴν «Βίβλον τῶν Βασιλέων», περιλαμβάνουσιν τὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχαίων τῆς Περσίας βασιλέων. Εἶνε πολύτιμον μνημεῖον τῆς Περσικῆς γλώσσης καὶ χρησιμεύει ὡς πηγὴ διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἀσίας.

(Σ. Μ.)

Εἰκοσαετῆς ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Σερξῶν καὶ τῶν Δαρειῶν ὁ νόμιμος διάδοχος τοῦ στέμματος, ἀφοῦ πρῶτον ἀπεμάχρυνεν αὐτοῦ, τῇ εἰσηγήσει τῆς μητρός, ἡγεμονικοὺς τινὰς μνηστῆρας.

Τίς ὁ ιδιωτικὸς βίος τοῦ ἡγεμονοῦ τούτου, τοῦ ἐκθειαζομένου ὑπὸ τῆς Εὐρώπης, τοῦ τιμωμένου ὑπὸ τῶν ὑπηκόων του; τοῦ στερουμένου τακτικοῦ στρατοῦ, πωματοφυλακῆς, ἀστυνομίας, δικαστηρίων, διοργανωμένων φυλακῶν τούτου μονάρχου, οὗτινος ἐν τούτοις αἱ ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται ὡς χρησμοὶ καὶ αἱ κρίσεις ἐπέχουσι κύρος νόμου;

Ἐπισκεφθῶμεν αὐτὸν καθ' ὃν χρόνον ἡ τοῦ χειμῶνος δριμύτης ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ μένῃ ἐν Τεχεράνῃ.

Τὸ Ἀνάκτορον τῆς Ἀρχ μικρᾶς πόλεως περιτετοιχισμένης, κειμένης ἐν αὐτῷ τῷ κέντρῳ τῆς πρωτεύουσας, διαιρεῖται, ὡς ἡ οἰκία καὶ τοῦ πτωχοτάτου τῶν μουσουλμάνων εἰς δύο καλῶς διακεκριμένα μέρη: τὸ ἄντερουμ (ἐσωτερικόν) ἀποκλειστικῶς ταῖς γυναιξὶ προωρισμένον, καὶ τὸ μπέρουμ (ἐξωτερικόν) ἀφιερωμένον εἰς τὰς ἐπισήμους τελετὰς τῆς Αὐλῆς.

Τὸ νέον ἄντερουμ, πρὸ τινων ἐτῶν ὠκοδομηθέν, ἐκτείνεται περὶ αὐλῆς ὀρθογωνίου ἑκατὸν μέτρων πλάτους. Τὰ ἐπιμήκη ταῦτα οἰκοδομήματα, οἱ στρατῶνες μᾶλλον οὗτοι, διηρημένοι ὡς κυψέλαι κατ' ἰσομεγέθη τμήματα, φωτίζονται καὶ ἔχουσιν ὅψιν πρὸς τὴν κυρίαν αὐλὴν ἥτις μίαν καὶ μοναδικὴν θύραν ἔχει ὡς ἔξοδον· ἡ δὲ φυλάττουσα τὰ πόθυρα ταῦτα τοῦ χαρεμίου φρουρὰ θὰ ἀπηγόρευε καὶ εἰς αὐτὸν τὸν θάνατον τὴν διάδοξιν αὐτῆς, ἐὰν οὗτος δὲν ἦτο θήλεια θεότης¹.

Εἴτε εἶνε προωρισμένον διὰ τὴν εὐνοομένην ἢ δι' ἡγεμονίδαν τινὰ εἴτε διὰ γυναικὰ ἐλάσσονος σημασίας, ἡ διασκευὴ ἐκαστοῦ διαμερίσματος, ἐκτὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐξ ὧν σύγκειται δωματίων, οὐδὲν παραλλάσσει. Οἱ τοῖχοι διὰ λευκῆς ἀσβέστου ἐπικεχρισμένοι κοσμοῦνται διὰ λεπτῶν ἀραβουργημάτων σχεδιασθέντων ὑπὸ

¹ Εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν τοῦ πρωτοτύπου, ἴσως καὶ εἰς τὴν Περσικὴν... (Σ. Μ.)

τῶν ἐπιδεξίων τεκτόνων τῆς χώρας· δάπεδον δὲν ὑπάρχει, ἀλλ' ἑδαφος ἐκ πεπατημένης ἀργίλλου, κεκαλυμμένον ὑπὸ ψιθῶν καὶ βερῶν ταπήτων. Ἀντὶ παντός ἐπίπλου, στρωμαὶ τινες καὶ προσκεφάλαια περιτετυλιγμένα κατὰ τὸ δίστημα τῆς ἡμέρας ἐν σχήματι κυλινδρικών δεμάτων· ἐπὶ τῶν τακτῶν, — πολυδάθμων ὀκριθάντων ἐντὸς τῶν τοίχων κατεσκευασμένων — ἐλβετικά καὶ αὐστριακά μουσικά καὶ πυξίδες καὶ σαμοβαρία, ρωσικά ὡς το ὄνομα τῶν ἐμφαίνει. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους βρεα καὶ ὀγκώδη κιβώτια ἐν τοῖς ὁποίοις εἶνε ἐπισσεσσωμένα τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ κοσμήματα τῆς ἐνοικοῦσας.

Μεταβάλλουσα διαμονὴν ἡ Περσίς ἐννοεῖ νὰ συμπεριλάβῃ μετ' ἑαυτῆς πάντας τοὺς θησαυροὺς τῆς οὕτως ὥστε τὰ κιβώτια ταῦτα περιβάλλονται διὰ σιδηρῶν ἐλασμάτων, προφυλάσσονται διὰ πελωρίων κλείθρων καὶ ἀξιοσεβάστους φέρουσι πληγὰς προερχομένας ἐκ τῶν διαφόρων ἐπὶ ἡμῶν μετακομίσεων.

Θὰ ἐκπλαγῇ τις ἴσως μὴ δυνάμενος νὰ ἐννοήσῃ πῶς τρία ἢ τέσσαρα κιβώτια μικρότερα πολλὰς τῶν προωρισμένων διὰ τοὺς πῖλους Παρισίνης μεταβαίνουσας εἰς Τρουβίλλην, δύνανται νὰ περιλθῶσιν ὁλόκληρον τὸν ἱματισμὸν κομψευομένης Περσίδος. Αὐτὸ τὸ εἶδος τῶν ἐνδυμάτων λύει τὸ αἰνίγμα προκειμένου. φέρ' εἰπεῖν, περὶ τοῦ κάτωθι τῆς σιαγόνος προσαρμοζομένου σαργκάτ, εἴτε περὶ τῆς καλεντζᾶς, ἐσθῆτος ἀνοικτῆς ἐπὶ τοῦ στήθους διὰ βύσσου, περὶ τῶν βραχυτάτων ἐσφοριῶν ἢ τῶν ἐκ μετὰξης δικτυωτῶν τὰ ὁποῖα ἦσαν τοῦ συρμού πρὸ τινων ἐτῶν, ἅπαντα τὰ θαυμάσια ταῦτα συμπτύσσονται ἀνεὺ οὐδεμιᾶς βλάβης. Τοῦτ' αὐτὴ συμβαίνει καὶ διὰ τὴν ἐνδυμασίαν τοῦ περιπάτου συνισταμένην ἐκ ποδῆρους ἀναξυρίδος, τοῦ σαλβάρ, εὐρέος τεμαχίου ὑφάσματος κυανοῦ, τοῦ τσαντέρ, περιβάλλοντος τὸ σῶμα καὶ τῆς λευκῆς τοῦ προσώπου καλύπτρας ρουμπαντί, διὰ τῆς ὁποίας μόλις βλέπει τις ἵνα βαδίσῃ. Ἀγνοοῦσα τὰς πτυχάς, τὰ ποικίλματα, τὰς στολίδας, τὰ ἐπὶ τοῦ σώματος ἐφαρμοζόμενα ἐνδύματα, ἡ Περσίς δὲν υποβάλλει εἰς πολλὰς ὡς ἡ Εὐρωπαϊκὰ τὰ ὑφάσματα βασάνους. Σειρήτιά τινα ἀπ' ἐ-

δῶ, ταινίαι τινὲς ἀπ' ἐκεῖ, μερικαὶ καρφίδες καὶ τὰ ἐκ γάζης φορέματα ρυτιδούνται καὶ τὰ χρυσοπάρυφα μεταξωτὰ συμπτύσσονται, τὰ σθηκὰ διπλοῦνται, τὰ βελούδα τοῦ *Kasār* κυματίζουσιν ἐν πτυχαῖς ἀπαλαῖς, τὰ καλύμματα προσαρμύζονται.

Ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τῶν γυναικῶν τῆς Αὐλῆς ποικίλει ἀορίστως, κατὰ τὴν φιλαρέσκειαν τῆς γυναικός, τὴν νεότητά αὐτῆς καὶ πρὸ πάντων τὴν πρὸς αὐτὴν ἀφοσίωσιν τοῦ κυρίου τῆς. Ὡς ἀμοιβὴν τοῦ ἀξιώματος, δι' οὗ εἶνε περιβεβλημένη, ἡ εὐνοουμένη λαμβάνει ἐτησίαν ἐπιχορήγησιν 25,000 *τομὰν* (250,000 φράγκων)· αἱ πορφυρογέννητοι ἡγεμονίδες λαμβάνουσι δεκάκις ὀλιγώτερον· αἱ μὴ ἀπολαύουσαι τῆς τοῦ κυρίου των εὐνοίας *χανοὺμ* ἀρκούνται εἰς μισθὸν ἴσον στρατηγοῦ, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι αὗται μὲν ἐναποταμιεύουσιν αὐτὸν ἀμέσως, ἐνῶ ὁ στρατηγὸς ἀναμένει αἰωνίως τὴν λῆψιν αὐτοῦ.

Ἀνεξαρτήτως ὅμως τῆς εὐπορίας ἢ τῆς ἐν γένει καταστάσεως αὐτῶν, αἱ γυναῖκες ζῶσιν ἐν πλήρει ἰσότητι, ἔχουσαι ἐκάστη ἴδιον μαγειρεῖον ἐκτὸς τοῦ γυναικωνίτου καὶ οὐσα ἐπὶ κεφαλῆς στρατιᾶς ὀλκλήρου γηραιῶν ὑπηρετριῶν αἱ ὁποῖαι ἀνήκουσιν ἀποκλειστικῶς εἰς αὐτὴν.

Ὑπὲρ ποτε νῦν, ἡ τάξις καὶ ἡ γαλήνη βασιλεύουσιν ἐν τῷ χαρεμίῳ· ἀφ' οὗτου μάλιστα ἡ μήτηρ τοῦ ἐπιδόξου διαδόχου προσπαθεῖ νὰ εὕρῃ παραμυθίαν ἐν ὑπερβολικῇ εὐλαθείᾳ, εἰσεχώρησαν ἐν αὐτῇ ἡ θρησκομανία καὶ ὁ φανατισμὸς.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς γυναικείας ταύτης ἱεραρχίας ἔχει στήσῃ τὸν θρόνον αὐτῆς ἡ εὐνοουμένη *Ἀνιῆχ-Ντοβλέτ* (ἡ γαλήνη τῆς κυβερνήσεως). Μετριοτάτης αὕτης καταγωγῆς οὐσα, ζωηρά, εὐφυής, τολμηρά, διεδέχθη πρὸ τριακονταετίας καὶ πλέον γυναῖκα φιλόδοξον καὶ ἀλλοζόνα, ἡ ὁποία ἀπέθανε φθισικῇ ὥς καὶ τὰ ἕξ τέκνα ἅτινα ἐγέννησε τῷ βασιλεῖ. Σκληρὰ δοκιμασία ὑπῆρξε διὰ τὸν *Νασρεδδίν* ὁ θάνατος οὗτος, ἀλλ' ὅμως ἡ Περσία ἀνεκουφίσθη βλέπουσα ἐξαφανιζομένην τὴν ιδιότροπον γυναῖκα, τῆς ὁποίας τὴν εὐνοίαν ὤφειλέ τις νὰ ἐξαγοράσῃ πολὺ ἀκριβῶς. Εἴτε διότι προϋτίμησε τῆς διευθύνσεως τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς τὸν ἔρωτα τοῦ βασιλέως, εἴτε διότι δυσάρεστος στείρεια ἀφῆρσεν ἀπ' αὐτῆς πᾶσαν φιλοδοξίαν, ἡ *Ἀνιῆχ-Ντοβλέτ* θεωρεῖται δικαίως ὑπὸ τῶν ὑπηκόων αὐτῆς ὡς ἀγαθοτάτη, εὐθυμοτάτη, ἀφοσιωμένη τῷ Σάχῃ καὶ κύριον αὐτῆς μέλημα ἔχουσα τὴν κατὰ τὴν ἱστορίαν τῆς καρδίας τοῦ βασιλέως ἐραστοῦ τῆς καὶ τὴν τέρψιν αὐτοῦ ἢ τὰς αὐλικὰς πλεktάνας καὶ ραδιουργίας. Ἐπέτυχε δὲ τοῦτο θαυμαστικῶς· μῶλον ὅτι φέρει ἐπὶ τῆς ράχους τῆς τεσσαράκοντα ἔτη, βασιλεύει ὡς ἀπόλυτος δέσποινα ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ *Νασρεδδίν*. Προσηνε-

στάτη πρὸς τὰς ἐπισκεπτομένας αὐτὴν συζύγους τῶν ξένων πρεσβευτῶν, εἰς τοιοῦτο σημεῖον συγκαταβάσεως καὶ εὐπρεπείας φθάνει, ὥστε νὰ παραχωρῇ τὴν θέσιν αὐτῆς εἰς τὴν μητέρα τοῦ διαδόχου τοῦ θρόνου, ἡγεμονίδα ἀπλήν, ἡλικιωμένην καὶ ἐνάρετον.

Μετὰ τὴν *Ἀνιῆχ-Ντοβλέτ* ἔρχονται αἱ τέσσαρες νόμιμοι σύζυγοι αἱ παρεχόμεναι ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης τῶν στεναγμῶν εἰς τοὺς πιστοὺς ὁπαδοὺς τοῦ *Μωάμεθ*· εὐτελὲς τῶντι δῶρον, εἰς ὃ ἐντοῦτοις ὀφείλει τις νὰ ἀρκεσθῇ, ἀναμένων τὰ παραδείσια οὐρὶ καὶ τοὺς θαυμασίους ἐκείνους τῆς Ἑδέμ κήπους, ἐν τοῖς ὁποίοις αἱ τῶν μουσουλμάνων ψυχαὶ ἕνα μόνον φέρουσαι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὀφθαλμόν, θὰ διέρχονται τὰς ὥρας παρὰ τὰς προσφιλεῖς αὐτῶν σκιάς, οὐδόλως προσβάλλουσαι τοὺς νόμους τῆς αἰδοῦς.

Αἱ τέσσαρες αὗται ἡγεμονίδες ἐκλεχθεῖσαι ἐκ τῆς φυλῆς τῶν *Κατζάρ* οὐδεμιᾶς ἀπολαύουσιν ἐπιρροῆς.

Τριακοντὰς τέλους δορυφόρων περικυκλοῖ τοὺς ἀστέρας τούτους. Αἱ μᾶλλον προκεχωρημένοι ἐξ αὐτῶν τὴν ἡλικίαν εὐρίσκονται ἐν τῷ χαρεμίῳ ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ *Νασρεδδίν* νεότητος, διότι οὗτος ἐκτὸς δύο ἢ τριῶν σπανίων ἐξαιρέσεων, οὐδέποτε δωρεῖται τοῖς ὑπηκόοις αὐτοῦ τοὺς παρ' αὐτῷ γηράσκοντας ἀστέρας. Πληθὺς ἀναρίθμητος ὑπηρετριῶν, δέκα μαῦροι εὐνοῦχοι, ἱσάριθμοι εὐνοῦχοι λευκοὶ ἀγορασθέντες εἰς *Μέκκαν* ὑπὸ *Χατζίδων*, ἐκτελοῦσι τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀπεράντου ταύτης κυφελῆς, ἐν ἣ τοσαῦτα ἐμφωλεύουσι μίσθ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑπὸ τοὺς τύπους ὑπερβολικῆς εὐγενείας τοσαῦτα κρύπτονται ἀκόρεστα πάθη. Ἐπικρατεῖ ἐν τούτοις ἡ σιωπὴ, διότι ὁ Σάχης ἀπεχθάνεται τὰς οἰκογενειακὰς σκηναί.

Τῷ μονάρχῃ ἄλλως τε ἀνήκει ἡ ὑψηλὴ ἐπίβλεψις τῶν *χανουμισῶν* καὶ ἡ δικαιοσύνη τοῦ ἱεροῦ τούτου ταμένους. Διαμένων ἐν τῷ περιπτέρῳ ἐν τῷ μέσῳ τῆς κεντρικῆς ὀροδομημένου αὐλῆς, δύναται, καὶ οὐδόλως ἀμελεῖ νὰ πράττῃ τοῦτο, νὰ παρακολουθῇ τὰς κινήσεις τῶν γυναικῶν του. Αὐτῷ ἔτι ἀνήκει τὸ δικαίωμα τῆς ἀδείας τῶν ἐπισκέψεων, διότι πᾶσα γυνὴ εἰσερχομένη εἰς τὸν βασιλικὸν γυναικωνίτην ὀφείλει νὰ παρνηθῇ τὴν οἰκογενεακὴν τῆς. Καὶ ὁ πατὴρ αὐτός, ἐκτὸς ἐὰν τυγχάνῃ εὐγενοῦς καταγωγῆς, δὲν δύναται ἀνευ ἀδείας, δυσκόλως παρεχομένης, νὰ ἐπανιδῇ τὴν ἰδίαν θυγατέρα.

Κανονισμὸς αὐστηρὸς διέπει τὰ τοῦ περιέργου τούτου μοναστηρίου. Ἄμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου, αἱ μοναχαὶ ἀνοίγουσι τὰς θύρας τοῦ δωματίου των, ἔρχονται διὰ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῶν ἐνδυμασίας, κτενίζουσι καὶ σχηματίζουσιν εἰς πολυαριθμούς πλοκάμους τὰς ὥραιας καὶ μελανάς ὡς ἡ νύξ κόμας των, ψιμυθιοῦσι τὸ πρόσωπον καὶ ἴστανται πρὸ τῶν πα-

ραθύρων κατασκοπεύουσαι τὰς συναδέλφους αὐτῶν ἢ ὅπως ὡς ἄνθη ἐξαίτια ἐμφανισθῶσιν εἰς τὸν ἐκ τῆς σκοπιᾶς τοῦ καραδοκοῦντα βασιλέα.

Λίαν πρωτὶ κατὰ τὸ θέρος, μεσοῦσης τῆς ἡμέρας κατὰ τὸν χειμῶνα ἀνταλλάσσουσιν ἐπισκέψεις, προσκαλοῦσιν ἀλλήλας, πίνουσι τέτον, καπνίζουσι τὸ *καλνάρ*, ρίπτουσι κύβους, παίζουντι *τάβλι*, κακολογοῦσι τὰς ἀπούσας, δι' ἐρυθροῦ πεπέραως καὶ χονδροειδοῦς ἄλατος ἐπιπάσσουσαι τὰς καυστικὰς τῶν ἀδολεσχίας. Διαρρέουσιν οὕτω αἱ ὥραι μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν, τοῦ ἡλίου δύοντος ἐντὸς τῶν πορφύρων τοῦ ὀρίζοντος κυμάτων, ὁ Σάχης διελθὼν ὀλοκλήρον τὴν ἡμέραν ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἢ διασκεδάσας τὴν ἀνίαν αὐτοῦ εἰς τὰ περίξ τῆς πρωτεύουσας, ἐπανέρχεται εἰς τὸ χαρέμιον ἵνα δειπνήσῃ καὶ διανυκτερεύσῃ.

Ὁ βασιλεὺς εἶνε πρωταίτερος τῶν γυναικῶν του. Περὶ τὴν ὀγδόην καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐγειρόμενος τῆς κλίνης, παραδίδεται εἰς χεῖρας εὐόρκου τεχνίτου ὅστις κείρει αὐτῷ τὸν πώγωνα διὰ ψαλλίδος—τοῦ ξυραφίου ὑποκειμένου εἰς δυσάρεστους ἀπροσεξίας καὶ δυναμένου νὰ περιπλανηθῇ ἐκεῖ που περὶ τὴν καρωτίδα—λούεται προσεκτικώτατα, ἐνδύεται εὐρωπαϊκὴν ἀναξυρίδα καὶ ὑποκάμισον, κατόπιν ρεδενγκόταν ἐκ κασμιρίου συνεπτυγμένην περὶ τὴν ὀσφύν, ἣν κατόπιν καλύπτει μανδυὰς κυανούς, στρατιωτικὸς τὸ σχῆμα. Πάντα ταῦτα τὰ ἐνδύματα κατασκευαζόμενα ὑπὸ ἰδιαιτέρου ράπτου, οὐδέποτε δοκιμάζονται.

Ἀφοῦ φέρωσι τὸ τέτον καὶ τὸ *καλνάρ*, ὁ *Νασρεδδίν* ἐκ τοῦ ἀντεροῦ μεταβαίνει εἰς τὸ *μπίρουμ*.

Τὸ *μπίρουμ*, τὸ μέρος δηλαδὴ τῶν ἀνακτόρων τὸ προωρισμένον διὰ τὰς αὐλικὰς τελετάς, διαιρεῖται εἰς δύο μέρη: τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρὰ διαμερίσματα. Ἴδου πρῶτον ἡ αἴθουσα τοῦ θρόνου ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ μονάρχης περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν ἀστρολόγων τῶν ὀρισάντων τὴν στιγμὴν τῆς ἰσημερίας καὶ τὴν ἐναρξιν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀποδέχεται τὰ σέβη τῶν ἐπισήμων Αὐλικῶν. Παλαιαὶ παραδόσεις, τελεταὶ ἀρχαῖαι, ὧν σκηναὶ τινες ἀπεικονίζονται ἐπὶ τῶν ἀναγλύφων τῶν ἀνακτόρων τοῦ Δαρείου! Παρὰ τὴν αἴθουσαν τοῦ θρόνου κεῖται τὸ Μουσεῖον. Ἐν μέσῳ τῶν παντοίων ἐξ ἀγορᾶς ἢ ἐκ δωρεῶν προερχομένων ἀντικειμένων, διακρίνει τις τὴν περίφημον ἐκ χρυσοῦ παγκόσμιον σφαίραν, ἐφ' ἣς γραμμαὶ ἐκ πολυτίμων σχηματίζονται λίθων δεικνύουσι τὰ ταξείδια τοῦ Σάχου. Πλησιον τῶν δύο τούτων δωματίων, τῶν σπανίως συχνάζομένων, ὑπάρχουσιν αἰθουσαι κατὰ τὸν περσικὸν διεσκευασμέναι ρυθμὸν καὶ προωρισμέναι διὰ τοὺς στενωτάτους τῶν κύκλων.

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΙΩ. Α. ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ